

Børgefjell nasjonalparkstyre

Trondheim, 14.12.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/10952

Saksbehandler:
Olav Nord-Varhaug

Oppnevning av ny styrerepresentant til Børgefjell/Byrkjje nasjonalparkstyre

Miljødirektoratet har delegert myndighet etter naturmangfoldloven §62 andre ledd til å bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet med hjemmel i naturmangfoldloven kapittel V, jf brev fra Miljøverndepartementet av 20. okt. 2015. Myndigheten omfatter også oppnevning av styremedlemmer til eksisterende styrer, eventuelt oppnevne nye styrer, fastsette vedtekter for styrene og godkjenning av forvaltningsknutepunkt.

Etter anmodning fra Sametinget, jf brev av 10. d.m., oppnevnes **Laila Joma** som fast medlem av Børgefjell nasjonalparkstyre for resten av funksjonsperioden ut 2021. Hun erstatter Inger Marit Eira-Åhrèn som har bedt om fritak fra vervet som styremedlem.

Forvalter orienterer de berørte om endringen.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Finn Katerås
Fung. seksjonsleder

Olav Nord-Varhaug
fagdirektør

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenålma Postboks 2600 7734 Steinkjer

Til
Statsforvalterne
Nasjonalpark- og verneområdestyrer

Trondheim, 14.01.2021

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/1342

Saksbehandler:
Lise Rognes

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer

Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) er ved kgl.res. 8. januar 2021 (FOR-2021-01-08-65) delegert fra Kongen til Klima- og miljødepartementet med virkning fra 15. januar 2021. Klima- og miljødepartementet har i vedtak 12. januar 2021 delegert myndighet til Miljødirektoratet med virkning fra 15. januar 2021.

Miljødirektoratet delegerer myndighet til **Statsforvalterne** for følgende bestemmelser:

- § 20 annet ledd
- § 21 annet ledd
- § 69 første ledd
- § 70 annet ledd
- § 71 første ledd
- § 72 tredje ledd
- § 73 første ledd

Miljødirektoratet delegerer myndighet til **nasjonalpark- og verneområdestyrer** for følgende bestemmelser:

- § 69 første ledd
- § 70 annet ledd
- § 71 første ledd
- § 73 første ledd

Delegeringene trer i kraft 15. januar 2021 og erstatter tidligere delegeringer etter samme bestemmelser. Delegeringene er ikke til hinder for at departementet eller direktoratet kan utøve myndighet etter bestemmelsene.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ellen Hambro
direktør

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør, Land og friluftslivsavdelingen

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Tolletaten
Postboks 2103 Vika
0125 OSLO

Trondheim, 05.01.2021

Deres ref.:
20/56445-2

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/5411

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Forlengelse av tillatelse til motorferdsel for Tolletaten i nærmere angitte verneområder

Tolletaten gis forlenget tillatelse til motorisert ferdsel med snøscooter knyttet til gjennomføring av grensekontroll i verneområder opprettet med hjemmel i naturmangfoldloven ut 2021.

Vi viser til vårt vedtak 08.04.2020 hvor Tolletaten gis tillatelse til motorisert ferdsel med snøscooter knyttet til grensekontroll i verneområder ut 2020, og søknad 14.12.2020 om forlengelse av tillatelsen for 2021.

Sakens bakgrunn

I forbindelse med den pågående koronasituasjonen ble det i henvendelse 3. april 2020 fra Tolletaten pekt på økt behov for kontrollvirksomhet langs grensen med snøscooter utenfor etablerte veinett og godkjente løypetraseer. Bakgrunnen var erfaringer med at reisende i forbindelse med koronasituasjonen benyttet alternative ruter og framkomstmidler over grensen for å unndra seg toll- og personkontroll. Det ble vist til at i områder hvor Tolletaten har etablert snøscootertjeneste, er det svært viktig for å ivareta samfunnsoppdraget å kunne bevege seg uhindret i grensenære områder.

Tolletaten opplyste at behovet i første rekke gjaldt grenseområdene i Troms, Nordland og Trøndelag. Grenseområdene i disse fylkene er i stor grad dekket av nasjonalparker og andre verneområder. Det kan også være nødvendig med ferdsel i verneområder i grenseområdene i Innlandet og Viken. Med bakgrunn i den ekstraordinære koronasituasjonen, ble det bedt om en midlertidig generell tillatelse for Tolletaten til motorisert ferdsel i nasjonalparker og andre verneområder.

Miljødirektoratet ga en generell dispensasjon fra nærmere angitte verneområder i vedtak 8. april 2020. Miljødirektoratet la til grunn at det er av vesentlig samfunnsmessig betydning at Tolletaten får anledning til motorisert ferdsel i dagens ekstraordinære situasjon hvor det behov for utvidet grensekontroll utenom grenseovergangene, og anså på denne bakgrunn at naturmangfoldloven § 48 ga hjemmel for dispensasjon etter alternativet om at det kan gis dispensasjon når hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Miljødirektoratet vurderte ut fra en helhetsvurdering i den spesielle situasjonen, med koronasmitte og smittevernstiltak, at de samfunnsmessige hensynene er så sterke at det må veie vesentlig tyngre enn hensynet til verneverdiene. I tillegg er oppgavene noe overlappende med politiets oppgaver, noe som tilsier at Tolletaten bør ha samme adgang til motorisert ferdsel i den situasjonen som Norge har i dag. Da det hastet å gi Tolletaten tillatelse til motorferdsel, ble ikke den enkelte verneforskrift vurdert, og tillatelsen ble derfor vurdert generelt etter naturmangfoldloven § 48 for alle verneområder.

Tolletaten har i brev 14. desember 2020 søkt om at tillatelsen forlenges også i 2021. Det vises til at hensynet til vesentlige samfunnsinteresser fortsatt gjør seg gjeldende for Tolletatens kontroll av personer og vareførsel i grensenære områder. Situasjonen er ikke vesentlig endret siden tillatelsen ble gitt i april. Tolletaten legger til grunn at koronasituasjonen og reglene om innreise til Norge vil innebære et fortsatt behov for forsterket grensekontroll også i 2021 og at Tolletatens bistand til politiets personkontroll vil vedvare. På bakgrunn av dette søkes prinsipielt om at tillatelsen forlenges til utgangen av 2021, subsidiært til utgangen av juni 2020. Det opplyses i søknaden om det dersom behovet skulle bli redusert eller falle bort i løpet av 2021, vil Tolletaten ta kontakt slik at tillatelsen kan endres eller trekkes tilbake.

Lovgrunnlaget

Motorferdsel i utmark er regulert i de fleste verneområdene gjennom egne forskrifter. Det varierer mellom forskriftene om Tolletaten har adgang til å kjøre uten søknad.

Etter naturmangfoldloven § 48 første ledd kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet viser til vurderinger gjort i vedtaket av 8. april 2020. I noen verneområder er det gitt adgang til bruk av motorisert ferdsel i forbindelse med tollvirksomhet. I andre verneområder gjelder ikke adgangen til motorferdsel spesifikt tollvirksomhet, men militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet. Samtidig vil mange av de hensynene som gjelder for politivirksomhet også gjøre seg gjeldende for virksomheten som Tolletaten utfører. Dette er oppgaver som det er av stor samfunnsmessig betydning å kunne gjennomføre uhindret. Under koronakrisen bistår Tolletaten helt konkret politiet i deres personkontroll, og har da kompetanse som ellers er forbeholdt politiet, og etaten fører tilsyn med at det ikke skjer brudd på restriksjoner og forbud om vareførsel over grensen.

Miljødirektoratet la i vedtaket 8. april 2020 til grunn at det er av vesentlig samfunnsmessig betydning at Tolletaten får anledning til motorisert ferdsel i dagens ekstraordinære situasjon hvor det behov for utvidet grensekontroll utenom grenseovergangene. Miljødirektoratet ser at disse hensynene fortsatt gjør seg gjeldende, og finner å kunne forlenge den tidligere gitte tillatelsen. Tillatelsen er vurdert generelt etter naturmangfoldloven § 48 for alle verneområder. I tilfeller der verneforskriften gir særskilt tillatelse til motorferdsel for tollvirksomhet er denne tillatelsen overflødig. Tillatelsen gjelder for de tilfeller der det ikke følger direkte av verneforskriften at motorferdsel for tollvirksomhet er tillatt.

Den midlertidige tillatelsen fra 8. april 2020 til motorferdsel i de nærmere angitte verneområdene som fremgår av vedtaket, forlenges på samme vilkår ut 2021.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker fra mottakelse av dette brevet, jf. forvaltningsloven § 28 og 29. En eventuell klage skal sendes til Miljødirektoratet for forberedende klagebehandling, jf. forvaltningsloven § 32.

Vedtaket vil bli oversendt i kopi til alle forvaltningsmyndigheter for verneområder.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Trond Flydal
seksjonsleder

Tone Lise Alstad Eid
seniorrådgiver

Kopi til:
Klima- og miljødepartementet
Nasjonalpark- og verneområdestyrer
Statsforvalteren
Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Grane kommune
Teknisk/Næringsavdelingen

Deres ref.:

Vår ref.:
2020005185

Arkiv:
FA-Q52

Dato:
07.01.2021

Melding om vedtak

Jfr. delegasjonsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.2016.

Søknad om tillatelse til tiltak- stier, gapahuker/utedo og parkeringsplass ved Simskard, gbnr 68/1

Deres søknad er behandlet på delegasjon, og det er fattet følgende vedtak i sak 006/21:

Vedtak:

Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 20-5 bokstav g (andre mindre tiltak som kommunen finner grunn til å fritas søknadsplikt) fritas tiltaket søknadsplikt for prosjektet «Innfallsport til Børgefjell» som omfatter parkeringsplass, bygging av stier, benker, bål plass og oppføring av utedo og gapahuker. Det forutsettes skånsomme metoder under byggearbeider.

Vedtaket kan påklages til kommunen. Klagefristen er 3 uker regnet fra den dagen da brevet kom fram til påført adressat. Det er tilstrekkelig at klagen er postlagt innen fristens utløp.

Klagen skal sendes skriftlig til den som har truffet vedtaket, angi vedtaket det klages over, den eller de endringer som ønskes, og de grunner du vil anføre for klagen. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, bes du også oppgi når denne melding kommer frem.

Med hilsen

Ole Kristian Andersen
Bygningsingeniør

GRANE KOMMUNE
Tekn. avd. ·
8680 TROFORS

**Blåfjella-
Skjækerfjella-Lierne
nasjonalparkstyre**

**Låarte-Skæhkeren
-Lijre nasjonal-
paarhkeståvroe**

Besøksadresse
Heggvollveien 6
7882 Nord

Postadresse
Nasjonalparkforvaltningen
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 906 64 724 +47 74 16
80 66
E-post: fmtliha@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Blafjella>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Inge Hafstad

Vår ref. 2020/14760

Deres ref.

Dato 23.12.2020

Ber om at det avsettes midler til enda en forvalterstilling for Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne nasjonalparkstyre

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre vedtok den 24. november 2020 i sak NP-2020-48 å sende en henvendelse til Klima- og miljødepartementet der styret ber om at det settes av midler til enda en forvalterstilling for nasjonalparkstyret. Endelig utforming av dette brevet ble vedtatt av Arbeidsutvalget i sak AU-2020-27 under møte 18. desember 2020.

Arbeidsmengden for nasjonalparkforvalteren for Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre er langt over et årsverk. Dette er tidligere kompensert ved å kjøpe tjenester fra Lierne Nasjonalparksenter. Dette har fungert frem til nå, men når arbeidet med revidering av forvaltningsplanene og implementering av besøksstrategien settes i gang for fullt er det behov for en ekstra forvalterstilling.

Hvert år fattes det opp til 110 administrative vedtak av nasjonalparkforvalteren for Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre. Det arrangeres møter i arbeidsutvalg, rådgivende utvalg og nasjonalparkstyret samtidig som det jobbes opp mot administrativt utvalg. De forskjellige vedtakene i AU og NP-styret skal effektueres. Dette sammen med implementering av besøksstrategi og revidering av tre forskjellige forvaltningsplaner er mer enn hva en nasjonalparkforvalter kan gjøre innenfor et årsverk. Frem til nå har noe av arbeidet blitt gjennomført med tjenestekjøp fra Lierne Nasjonalparksenter, men det er heller ingen tvil om av nasjonalparkforvalter har jobbet sene kvelder og ut over normal arbeidstid.

Arbeidsmengden for nasjonalparkforvalteren for Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre forsvarer at det etableres enda en forvalterstilling. For å bli mindre sårbare i forbindelse med langtids sykefravær og vakanse i stillingene bør forvalterstillingen også være tilgjengelig for Byrkjje/Børgefjell nasjonalparkstyre.

Tabell 1: Oversikt over antall vedtak/saker

Utvalg	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Administrative vedtak	37	36	98	71	50	60	112

Arbeidsutvalgs vedtak/saker	16	5	8	6	10	12	30
Nasjonalparkstyret s vedtak/saker	28	13	34	39	33	26	49

Som det fremgår av tabell 1, så har antall saker økt de siste årene, og særlig i 2020. Årsaken til at antall saker har økt i 2020 er blant annet at det har vært rulling på de fireårige tillatelsene som ble gitt i 2016. I 2020 har arbeidsutvalget og nasjonalparkstyret behandlet saker som Statens naturoppsyn (SNO) har rapportert inn når de har gjennomført tilsyn med dispensasjonssaker knyttet til byggesaker, hovedsakelig i Skjækra landskapsvernområde. Nasjonalparkstyret ønsker at SNO gjennomfører tilsyn med alle byggesaker fra vernet ble vedtatt og frem til i dag. Erfaringene fra sakene som ble meldt inn av SNO til styret i januar 2020 viser at dette er ressurskrevende å følge opp, noe som er nok et argument for at det bør opprettes enda en forvalterstilling tilknyttet Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre.

Arbeidsoppgavene til en nasjonalparkforvalter har økt i antall og i omfang de siste årene. Utarbeidelse av besøksstrategi og implementering av denne og merkevarestrategien er eksempler på nye oppgaver. Dette er krevende og omfattende oppgaver, særlig i forhold til å gjennomføre en god og inkluderende prosess. For Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne har dette blitt delvis løst ved å kjøpe tjenester av Lierne Nasjonalparksenter, som på utmerket vis har bistått nasjonalparkforvalteren i dette arbeidet. Men det videre arbeidet med implementering av besøksstrategi og merkevare skal gjøres samtidig som revidering av tre forskjellige forvaltningsplaner og løpende oppgaver som saksbehandling og forberedelser til møter i administrativt utvalg, arbeidsutvalg, rådgivende utvalg og i nasjonalparkstyret. Det sier seg selv at dette er for mange og for omfattende oppgaver for en forvalterstilling.

Konklusjon

- Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre ber derfor Klima- og miljødepartementet om å sette av midler til enda en ny fast stilling som nasjonalparkforvalter for Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre.
- Forvalterstillingen skal tilknyttes forvaltningsknutepunktet i Lierne, og for å bli mindre sårbare i forbindelse med langtids sykefravær og vakanse i stillinger kan forvalterstillingen også være tilgjengelig for Byrkije/Børgefjell nasjonalparkstyre.
- Midlene til en ny fast stilling som nasjonalparkforvalter bør primært avsette i revidert statsbudsjett for 2021 som legges frem i mai 2021, sekundært i statsbudsjettet for 2022 som legges frem for Stortinget i oktober 2021.
- Nasjonalparkstyret kan, hvis ønskelig, stille opp på et møte for å utdype henvendelsen ytterligere.

Med hilsen

Inge Hafstad
Fungerende nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Blåfjella-
Skjækerfjella-Lierne
nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren
-Lijre nasjonal-
paarhkeståvroe

Kopi til:

Grong kommune	Postboks 162	7871	GRONG
Lierne kommune	Heggvollveien 6	7882	NORDLI
Steinkjer kommune	Postboks 2530	7729	STEINKJER
Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Byrkjje / Børgefjell nasjonalparkstyre	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Verdal kommune	Postboks 24	7651	VERDAL
Snåasen Tjilte/ Snåsa kommune	Sørsivegen 6	7760	SNÅSA
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM

**Blåfjella-
Skjækerfjella-Lierne
nasjonalparkstyre**

**Låarte-Skæhkeren
-Lijre nasjonal-
paarhkeståvroe**

Besøksadresse
Heggvollveien 6
7882 Nord

Postadresse
Nasjonalparkforvaltningen
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 906 64 724 +47 74 16
80 66
E-post: fmtliha@fylkesmannen.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Blafjella>

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Inge Hafstad

Vår ref. 2020/14760

Deres ref. «REF»

Dato 23.12.2020

Ny forvalterstilling for Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne nasjonalparkstyre - ber kommunene jobbe politisk

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre vedtok den 24. november 2020 i sak NP-2020-48 å sende en henvendelse til Klima- og miljødepartementet der styret ber om at det settes av midler til enda en forvalterstilling for nasjonalparkstyret. Endelig utforming av dette brevet ble vedtatt av Arbeidsutvalget i sak AU-2020-27 under møte 18. desember 2020.

I samme sak vedtok styret å sende en henvendelse til kommunene Lierne, Grong, Snåsa, Steinkjer og Verdal, samt Trøndelag fylkeskommune, der styret ber kommunene om å jobbe politisk gjennom sine kanaler for å få gjennomslag for kravet om enda en forvalterstilling. Sammen med henvendelsen til kommunene skal det utarbeides et kunnskapsnotat. Vedlagte brev til Klima- og miljødepartementet er å betrakte som et slikt kunnskapsnotat.

Nasjonalparkstyrets forespørsel til Klima- og miljødepartementet:

- Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre ber derfor Klima- og miljødepartementet om å sette av midler til enda en ny fast stilling som nasjonalparkforvalter for Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre.
- Forvalterstillingen skal tilknyttes forvaltningsknutepunktet i Lierne, og for å bli mindre sårbare i forbindelse med langtids sykefravær og vakanse i stillinger kan forvalterstillingen også være tilgjengelig for Byrkjve/Børgefjell nasjonalparkstyre.
- Midlene til en ny fast stilling som nasjonalparkforvalter bør primært avsette i revidert statsbudsjett for 2021 som legges frem i mai 2021, sekundært i statsbudsjettet for 2022 som legges frem for Stortinget i oktober 2021.
- Nasjonalparkstyret kan, hvis ønskelig, stille opp på et møte for å utdype henvendelsen ytterligere.

Nasjonalpark Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne

Landskapsvernområde Skjækra

Naturresevatv Guslia (Grong) – Storfloa – Holden – Arvasslia – Merkesfloen – Berglimyra og Klumplifjellet

Nasjonalparkstyret ber kommunene Lierne, Grong, Snåsa, Steinkjer og Verdal, samt Trøndelag fylkeskommune, om å jobbe politisk gjennom deres kanaler for å få gjennomslag for kravet om enda en forvalterstilling tilknyttet Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Inge Hafstad
Fungerende nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:

- 1 Ny forvalterstilling for Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne nasjonalparkstyre - Brev til Klima- og miljødepartementet - 231220

Kopi til:

Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Byrkije / Børgefjell nasjonalparkstyre	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM

Likelydende brev sendt til:

Verdal kommune	Postboks 24	7651	VERDAL
Lierne kommune	Heggvollveien 6	7882	NORDLI
Snåasen Tjielte/ Snåsa kommune	Sørsivegen 6	7760	SNÅSA
Steinkjer kommune	Postboks 2530	7729	STEINKJER
Grong kommune	Postboks 162	7871	GRONG
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER

NTE Energi AS
Sjøfartsgata 3
7714 STEINKJER
v/ Bjørn Høgaas

Saksbehandler, innvalgstelefon
Leif Inge Paulsen, +47 74 16 80 93

Vannmiljøtilstand i Namsen nedstrøms Namsvassdammen - varsel om vedtak om vannmiljøovervåking i 2021

Statsforvalteren varslar at vi med hjemmel i forurensningsloven § 49 vurderer å pålegge NTE å gjennomføre oppfølgende vannmiljøovervåking i 2021 samt risikovurdering av bunnsediment.

Vi viser til overvåkingsrapporter fra Sweco AS (2018 og 2019), Akvaplan Niva AS (2019) og Veterinærinstituttet (2020) samt til dialog med NTE Energi AS ved Bjørn Høgaas om behov for å videreføre overvåking nedstrøms Namsvassdammen når forholdene er stabilisert etter anleggsperioden. Det anses nødvendig med nye undersøkelser i 2021. Vedlagt følger et notat med vår oppfatning av de utfordringer som er framført i media knyttet til evt. metallpåvirkning som følge av den nye løsmassedammen.

Saksopplysninger

NTE har satt i drift en ny fyllingsdam ved utløpet av Namsvatn, til erstatning for en tidligere dam av betong. Berggrunnen i området består av bl.a. bergarten grønnstein, som inneholder mineraler med bl.a. metallene krom, nikkel og kobber. Vannmiljøundersøkelsene fra øvre del av Namsen viser at det har vært betydelig partikkelavdrift til øvre del av Namsen som følge av dambyggingen, som kan spores minst 4 km nedstrøms til Storflya. Sweco AS dokumenterte liten påvirkning på bunndyr og fisk i 2018 og 2019. Eventuelle skader på bunndyrsamfunnet ble vurdert som begrenset og midlertidige. Akvaplan Niva AS og Veterinærinstituttet har dokumentert at slammet inneholder konsentrasjoner av bl.a. metallene krom og nikkel som overstiger grenseverdier for god tilstand i veilederen Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020.

Statsforvalterens vurdering

Veilederen Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota tar ikke høyde for lokale naturlige variasjoner i metallinnhold i sedimenter som følge av ulike berggrunn. Bl.a. er det dokumentert dårligere enn god tilstand mht. krom og nikkel også i sedimenter fra upåvirkede elvestrekninger i samme område. Metaller finnes naturlig i fjell, til forskjell fra organiske miljøgifter som PCB, dioksiner, tjærestoffer, ftalater, bromerte flammehemmere og mikroplast, som er menneskeskapt. Økologien i vassdrag er tilpasset variasjoner i metallinnhold. Når fjell knuses opp øker løseligheten av metaller, men det er lite kunnskap om evt. effekter av dette på økologien. Vi mener derfor at det behov for å videreføre vannovervåkingen i øvre del av Namsen i 2021, primært mht. økologisk tilstand, som tetthet og utbredelse av bunndyr og fisk i Namsen nedstrøms demningen, status for fisk i flyene og innhold av metaller i bunndyr og fisk, sett i forhold til ved upåvirkede referansestasjoner.

Som forurensningsmyndighet for større anleggsvirksomhet som veganlegg, kraftutbygging og tunnelarbeid ser Statsforvalteren behov for å bedre kunnskapen om miljøeffekter i vannmiljø knyttet til utslipp av partikler fra metallholdige bergarter generelt, men også behov for å vurdere om det evt. er behov for ytterligere tiltak for å begrense utlekking av metaller fra det tidligere anleggsområdet. For å få ta stilling til dette, mener vi det bør gjennomføres en risikovurdering av sedimentet, for å vurdere om det utgjør en risiko for miljø og spredning til omgivelsene. Prøvetaking og risikovurdering bør gjennomføres som beskrevet i Miljødirektoratets veileder for risikovurdering av forurenset sediment (TA-2802/2011). Dette innebærer bl.a. en utlekkingstest av knust grønnstein fra området.

Varsel om vedtak

Av forurensningsloven § 49 (kgl.res. 13.03.1981), første ledd, framgår: «etter pålegg av forurensningsmyndigheten plikter den som har, gjør eller setter i verk noe som kan forurense eller føre til avfallsproblemer uten hinder av taushetsplikt å gi forurensningsmyndigheten eller andre offentlige organer de opplysninger som er nødvendige for gjennomføring av gjøremål etter loven. Når særlige grunner tilsier det, kan forurensningsmyndigheten kreve at opplysningene gis av enhver som utfører arbeid for den som har opplysningsplikt etter første punktum».

Statsforvalteren vurderer å fatte vedtak om undersøkelser av bunndyr, fisketetthet og fiskeribiologiske undersøkelser i flyene nedstrøms Namsvatn som tidligere, innhold av metaller i bunndyr og fisk samt risikovurdering av sediment. Det finnes lite kunnskap om grenseverdier for metaller i biota. Metallanalyser av biota har likevel verdi dersom resultatene sammenholdes med referansestasjoner eller andre sammenlignbare vannforekomster. Mattilsynet har ellers fastsatt øvre grenseverdi i mat for tungmetallene bly, kadmium og kvikksølv.

Undersøkelsene må gjennomføres i henhold til veileder for klassifisering av vann og veileder for risikovurdering av sediment. Alle data må legges inn i den nasjonale vandtdatabasen Vannmiljø. Vi ønsker at det innlemmes en eller flere lokaliteter for undersøkelse av bunndyr og fisk innenfor Børgefjell nasjonalpark, gjerne i tilknytning til Mattisflya. Innenfor nasjonalparken må det søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene for det som evt. er søknadspliktig, f.eks. for bruk av elektrisk fiskeapparat.

Vi ber om at merknader til det varslede vedtaket meldes innen 1.3.2021.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Leif Inge Paulsen
senioringeniør
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

1 Vannmiljøtilstand nedstrøms Namsvassdammen

Kopi til:

Terje Skomsvold vannkoordinator
Røyrvik kommune
Trøndelag fylkeskommune
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell
nasjonalparkstyre

Røyrvikveien 5	7898	LIMINGEN
Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER
Postboks 2600	7734	STEINKJER

Namsvassdammens betydning for Namsen

I media er det framført påstander om at Namsvassdammen i Røyrvik, en ny løsmassedam ved utløpet av Namsvatn, kan medføre en katastrofe for Namsen. Statsforvalteren ønsker å belyse temaet, og gi sin vurdering av saken.

Ny fyllingsdam

Namsenvassdraget er et av landets viktigste laksevassdrag, og samtidig blant de største kildene til fornybar kraft i Trøndelag. Namsvatnet er det øverste oppdemmede vannmagasinet i vassdraget. Her fikk NTE Energi AS (NTE) ferdigstilt en ny demning i 2019, som følge av et pålegg fra NVE, fordi den gamle demningen fra 1951 innebar en fare for sikkerheten. Den nye demningen ble bygd av løsmasser utsprengt fra fjellet i nærområdet, og oppført nedenfor den gamle demningen av betong. Det ble ikke krevd ny konsesjon eller konsekvensutredning, siden dammen erstattet den gamle dammen som etterpå ble revet, og da den ikke skal medføre endring av øvre og nedre reguleringshøyde i Namsvatnet. I tilknytning til godkjent reguleringsplan for tiltaket ble det gjennomført undersøkelser av flora og vegetasjon, fauna, fisk og kulturminner.

Bygging av ny Namsvassdam. Foto tatt 7.6.2018 av Fylkesmannen i Trøndelag.

Bekymringsmeldinger

Det er påvist mye slam på en strekning på ca. 4 km nedstrøms Namsvassdammen etter anleggsarbeidene. Flere har stilt spørsmål om demningen bygd av løsmasser fra grønnstein samt partikkelavrenning fra selve anleggsarbeidet, medfører uheldig påvirkning på vannmiljøet i Namsen, som nedstrøms har bestander av bl.a. laks, aure, namsblank og elvemusling. Grønnstein er en vanlig bergart i Trøndelag, og inneholder metaller som anses som miljøgifter når de foreligger i høye konsentrasjoner i vann, sedimenter og organismer. Metallene krom, nikkel, kobber og sink har særlig vært omtalt. Partikler av grønnstein kan også være skarpkantede og uheldige for bl.a. organismer som puster med gjeller.

Utsprengt kanal nedstrøms ny dam. Foto tatt 7.6.2018 av Fylkesmannen i Trøndelag.

Tillatelse til utslipp fra tunnelboring

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, nå Statsforvalteren, ga i 2015 tillatelse til utslipp fra boring av en omløpstunell for flomavledning og slipp av minstevannføring. Tillatelsen ble gitt med vilkår om slam- og oljeavskilling av borevatnet, samt til prøvetaking for å dokumentere at partikkelinnholdet i borevatnet ikke oversteg kravet om maksimalt 400 mg suspendert stoff og 50 mg olje pr liter vann. Vanlig forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet er etter forurensningsloven tillatt, men alle har etter forurensningsloven plikt til å begrense fare for forurensning fra egne aktiviteter. Statsforvalteren har så langt ikke hatt praksis for å vurdere mineralsammensetning av berggrunnen i forbindelse med utslippstillatelser, men påla NTE å gjennomføre vannmiljøovervåking i 2019.

Omløpstunnelen i 2015. Foto tatt av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Vannmiljøstatus så lang

Tørrlagt deler av året

Øvre del av Namsen er sterkt påvirket av vannkraft, siden Namsvatnet er oppdemmet og det slippes minstevannføring i utløpselva Namsen kun om vinteren, samt sommerstid når vannføringen ved Bjørnstad lenger nede i Namsen kommer under $12 \text{ m}^3/\text{sek}$. Det kan derfor ikke forventes god økologisk vannmiljøtilstand her, som i upåvirkede vassdrag. Miljømålet er å oppnå godt økologisk potensiale, dvs. så godt miljø som mulig. Selv om vann er fraført deler av året, er det likevel en målsetting etter vannforskriften å opprettholde god vannkvalitet. Lengre nedstrøms tilkommer vann fra sidevassdrag.

Biologiske vannmiljødata

Sweco AS gjennomførte i 2018 og 2019 undersøkelser av bunndyr og ungfisk ved fire stasjoner i Namsen nedstrøms Namsvassdammen, ved fire referansestasjoner i sidebekker samt prøvefisket i tre flyer i Namsen, bl.a. prøvegarnfiske i Storflya. Innhold av metaller i bunndyr og fisk ble også undersøkt. Metodikken for undersøkelser av bunndyr og fisk er oppgitt å være i henhold til gjeldende veileder for slike undersøkelser. Rapporten konkluderte med liten påvirkning og hovedsakelig god økologisk tilstand.

Metaller i vann

Nasjonalparkforvalteren for Børgefjell har de tre siste år tatt vannprøver fra Namsen innenfor nasjonalparken som er analysert for krom, totalt fem prøver. Alle viste god tilstand. Statsforvalteren har tatt vannprøver som er undersøkt mht. flere metaller rett nedenfor dammen, i avrenningsvatnet fra steinbruddet samt fra Namsen på lakseførende strekning. Kun vannsaget fra steinbruddet hadde dårligere enn god tilstand, dette gjaldt for krom og kobber, tilstandsklasse V, svært dårlig tilstand.

Det ble funnet 50 µg krom pr liter. Målte verdi tilfredsstillende likevel kravet drikkevannsforskriften setter for krom i drikkevann. Vannorganismer er imidlertid mer følsomme for metaller. Veterinærinstituttet (2020) viser til tre vannprøver tatt nedenfor damfoten som ble målt mht. metaller. Disse viste også god tilstand for 6 metaller, med unntak av kobber, som var i tilstandsklasse III, dvs. moderat tilstand. *Med unntak av høyt krominnhold i siget fra steinbruddet og moderat tilstand mht. kobber ved damfoten, har vannprøvene i Namsen nedstrøms Namsvassdammen så langt vist god tilstand mht. metaller.*

Prøvetaking av sig fra steinbruddet, tatt 7.6.2018 av Fylkesmannen i Trøndelag

Metaller i fjell og elvesediment

Akvaplan Niva AS og Veterinærinstituttet har, henholdsvis i 2017 og i 2020, gjennomført undersøkelser av metallinnhold i fjellet i området samt i sedimenter på elvebunnen ved > 50 stasjoner. Det framgår av rapportene at det i flyene (dammene) nedstrøms demningen er påvist matter av sediment fra anleggsarbeidene. Resultatene viser at berggrunnen, som består av grønnstein, har høyt innhold av tungmetaller som krom, kobber og nikkel, og at særlig krom og nikkel gjenfinnes i sedimenter i elva nedstrøms demningen i konsentrasjoner som overskrider grenseverdiene for god tilstand oppgitt i gjeldende veileder. Det er mulig å foreta en risikovurdering av sediment for å vurdere om dette utgjør en risiko for miljø og spredning til omgivelsene. Prøvetaking og risikovurdering er beskrevet i Miljødirektoratets veileder for risikovurdering av forurenset sediment benyttes (TA-2802/2011).

Bruk av veiledere

Metaller finnes naturlig i ulike bergarter, og veileder for klassifisering av miljøtilstand i vann tar ikke høyde for alle slike variasjoner. Ifølge veilederen er grenseverdiene for miljøgifter i sedimenter hovedsak laget for marine (sjø) sedimenter. Det oppgis å være usikkerhet i klassegrensene, bl.a. på grunn av mangel på data fra upåvirkede områder (referansedata) og at naturlig innhold av stoffer (som tungmetaller) varierer fra område til område. For innhold av krom i sedimenter opereres det kun med to tilstandsklasser, I og V (klasse II = 60 – 112 mg/kg TS, klasse V = >112 mg/kg TS). Dette er bl.a. fordi eventuell giftvirkning av metaller påvirkes av pH og vannkjemi.

Metallinnhold i sedimenter fra påvirkede deler av Namsen må derfor vurderes i forhold til innhold i sedimenter fra upåvirkede referanselokaliteter i samme område og evt. påvirkning på livet i vassdraget. Rapporten fra Veterinærinstituttet viser at upåvirkede referanselokaliteter har sedimenter med konsentrasjoner av bl.a. krom og nikkel tilsvarende dårligere enn god miljøtilstand, om ikke i så høye konsentrasjoner som i de påvirkede strekningene.

Metaller i sedimenter kan foreligge i ulike former, og det er usikkert i hvor stor grad disse er løselige og tas opp i organismer. Liv i vassdrag er over tid tilpasset variasjoner i metallinnhold. I områder med høyt metallinnhold i berggrunnen kan man finne høyere metallinnhold i vann og sedimenter. Ved Huddingsvatna i Røyrvik kommune og ved Skorovass i Namsskogan har det over mange år vært gruvedrift for å hente ut metaller som kobber og sink. Til sammenligning er organiske miljøgifter menneskeskapt, og dermed lettere å rangere i et klassifiseringssystem.

Oppsummering

Statsforvalteren er enig i at det i denne saken har vært stor avdrift av partikler og slam fra anleggsarbeidene, når det ifølge Veterinærinstituttet finnes sedimenter i flyene nedtrøms Namsvassdammen på > 50 cm tykkelse. Slamflukt må forventes å få negativ effekt på vannmiljøet lokalt, bl.a. fordi finstoff tetter igjen bunnsstrat og dermed påvirker bunndyrsamfunnet.

Med unntak av helt oppunder demningen (kobber) og i bekken fra steinbruddet (krom og kobber) har tilstanden mht. metaller i vannet i Namsen så langt vist god tilstand (klasse I), og hittil synes det å ha vært liten påvirkning på biologien i vassdraget.

Det er funnet høye verdier av særlig krom og nikkel i elved sedimenter. Foreliggende veileder tar ikke høyde for lokale variasjoner i metallinnhold som følge av metallholdig berggrunn.

Statsforvalteren frykter ingen katastrofe for Namsen, men mener situasjonen må følges opp. Namsen renner også gjennom Børgefjell nasjonalpark, hvor det er særlig ønskelig med godt vannmiljø.

Det må avklares om partikkelavdriften over tid medfører redusert utbredelse og tetthet av arter, og evt. oppkonsentrering av tungmetaller i organismer utover nivået man finner i upåvirkede deler av vassdraget. Det må også vurderes om det bør gjennomføres en risikovurdering av sedimentet, for å avklare om dette utgjør en risiko for miljø og spredning til omgivelsene.

Statsforvalteren pålegger NTE å gjennomføre nye vannmiljøundersøkelser i 2021 samt risikovurdering av sedimentet, dette for å innhente mer kunnskap om økologiske effekter av dambyggingen. Resultatene avgjør om det er grunnlag for å gjennomføre tiltak.